

**Ốnh giĩ hiou quộ cĐa vioc giao ợết lờm nghiop
vì khoĩn bộo vơ rờng cho hế gia ợỀnh, cĩ nhòn**

Và Nguyễn Huòn

Vion Khoa hác Lờm nghiop Viot Nam

I. ợạt vỀn ợờ

Rờng vì ợết rờng chiỏm khoọng 2/3 dion tÝch ợết ợai cĐa cộ níc, lĩ t liou lao ợéng vì ợời tĩng lao ợéng chĐ yỏu cĐa hỦn 30 triou ợang bỗo thuéc 50 đờn tẻc, ợang thềi cờng lĩ nhòn tề quyỏt ợỀnh hĩng ợdu gấp phđn bộo vơ mớ trềng sinh thĩ.

ChỦng trỀnh giao ợết lờm nghiop cĐa Nhĩ níc cho cĩc tã chục khĩc nhau ợic bỐt ợdu tồ nỦm 1968. Cĩng vớ thềi gian, Nhĩ níc ợĩ ban hĩnh vì thùc hion mét hơ thềng chÝnh sĩch vồ giao ợết lờm nghiop vì khoỏn bỐo vơ rờng cho cĩc tã chục, hế gia ợỀnh vì cĩ nhòn thÝch hĩp vớ tồng giai ợoỐn.

Trợi qua đđn 30 nỦm thùc hion chỦng trỀnh giao ợết lờm nghiop vì khoĩn bộo vơ rờng, ngĩnh lờm nghiop ợĩ ợỐt ợic mét sề thĩnh tũu nhỀt ợỀnh, khuyỏn khÝch nhĩu thĩnh phđn kinh tồ tham gia lĩm nghờ rờng. Dion tÝch ợết trềng ợai nớ trỏc ợic ợa vĩo khai thĩc sỏ đờng ngũy cĩng tỦng. Nhĩu mớ hỀnh sỏn xuỀt giái theo phỦng thục nờng lờm kỏt hĩp, trang trỒi, vèn rờng ợĩ phĩt trĩon rẻng khỒp ẽ tỀt cộ cĩc ợỀa phỦng. TỐo cõng vioc lĩm vì tỦng thu nhẹp cho hĩng triou ngềi.

Bỏn cỒnh nhỒng kỏt quộ trờn, chỦng trỀnh giao ợết lờm nghiop vì khoĩn bộo vơ rờng vỀn cởn nhĩu hỒn chỏ, tạn tỐi. Mét thùc tồ đỒ nhẹp thỀy lĩ ợời vớ ợết nờng nghiop, sau khi cã Khoĩn 10 vì NghỀ ợỀnh 64/CP thỀ nờng đờn ợĩ gỒn bã vớ ruẻng ợết, sỏn xuỀt lỦng thùc cã bĩc tỦng trềng nhanh vì tỦng ợời vỒng chỒc, nhng ợời vớ ợết lờm nghiop vioc giao ợết, khoĩn rờng tríc ợờy vì sau khi cã NghỀ ợỀnh 02/CP vỀn cha tỐo ợic ợéng lúc nh vey.

ợỏ tỀm nguyỏn nhòn cĐa vỀn ợờ trờn, chỏng tồi tĩon hĩnh ngĩnh cụu ợờ tĩi *Ềốnh giĩ hiou quộ cĐa vioc giao ợết lờm nghiop vì khoĩn bộo vơ rờng cho hế gia ợỀnh, cĩ nhòn*

II. PhỦng phĩp ngĩnh cụu

ợỏ tĩi lĩp đờng cĩc phỦng phĩp ngĩnh cụu sau:

- Ngĩnh cụu phòn tÝch cĩc vỦn bộn chÝnh sĩch.
- ốnh giĩ nờng thõn cã sù tham gia cĐa ngềi đờn (PRA)
- Ngĩnh cụu tham dù: trao ợai, thộo lụen vớ đờn.
- PhỦng phĩp chuyỏn gia: tham khộo cĩc quan ợiom, Ý tềng cĐa cĩc chuyỏn gia ợdu ngĩnh.
- PhỦng phĩp thềng kỏ, phòn tÝch vì tồĩn kinh tồ.

Bũng phỦng phĩp ngĩnh cụu lĩon ngĩnh, ợời tĩng sỹ ợic xem xUĩ toĩn dion vì sờu sỒc.

III. Kỏt quộ ngĩnh cụu

Tĩc giộ ợĩ ngĩnh cụu chÝnh sĩch giao ợết khoĩn rờng cĐa Viot Nam, tỀnh hỀnh thùc hion giao ợết khoĩn rờng tồ nỦm 1968 ợỏn nỦm 1996. Tĩc giộ cõng ợờ cẹp ợỏn chÝnh sĩch cĐa mét sề níc trong khu vùc Chờu ĩ nhũm khuyỏn khÝch nhòn đờn bộo vơ vì phĩt trĩon rờng phĩ hĩp vớ ợĩuou kion cĐa tồng níc.

Cĩc khuyỏn nghỀ cĐa tĩc giộ ợic nỏn tầm tỐt nh sau:

1. Nhĩ níc cđn ban hĩnh sĩm NghỀ ợỀnh vồ quyỏn sỏ đờng ợết ợai cho hế gia ợỀnh vì cĩ nhòn ợỏ cĩc ợời tĩng nầy cã cũ sề phĩp lÝ thùc hion quyỏn lĩm chĐ cĐa mỀnh trỏn mặnh ợết, khu rờng ợic giao.

2. Cung cẾp ợĐ kinh phÝ, thiỏt bỄ, phỦng tĩon vì ợỏo tỐo tẻt ợẻi ngờ nhòn vĩon thùc thi cõng tĩc giao ợết lờm nghiop. ợac biỏt chỏ Ý ợỏn nhỒng thiỏt bỄ hơ thềng thỦm đB ợỀa lÝ (GPS), thiỏt bỄ ợĩuou tra nh TOPCON vì phỦng tĩon ợi lỒi (xe mớ tở).

3. Giao ợết phội gỒn vớ phòn vĩng, quy hoÓch, kỏ hoÓch, phỦng ĩn sỏ đờng ợết. PhỦng ĩn sỏ đờng ợết phội ợic xỏy dũng tồ đĩi lỏn, cã sù tham gia bĩn bỐc cĐa ngềi đờn thõn bộn. Sau giao ợết cđn cã sù kiỏm tra, thanh tra chậ chỖ cĐa Sẻ ợỀa chÝnh vì Chi cộc kiỏm lờm, phĩt hion kẾp thềi sỏa ợai nhỒng sai sấ, trĩnh phội giao ợi giao lỒi nhĩu lđn gờy tền kỦm.

4. ợời vớ vĩng sờu, vĩng xa, vĩng ợang bỗo đờn tẻc thiỏu sề thỀ sau khi giao ợết, giao rờng, Nhĩ níc cđn cã sù hẹ trĩ kẾp thềi vồ vèn vì kũ thុet thõng qua cĩc chỦng trỀnh, dù ĩn.

5. Trong cĩc chÝnh sĩch giao ợết, khoĩn rờng cĐa Nhĩ níc cđn quy ợỀnh rã quyỏn lĩ cĐa hế ợic sỏ đờng ợết thã c, thã canh (ợết vèn). Chỏng tồi ợỏ nghỀ ợết thã c vì thã canh cĐa hế ợang bỗo vĩng trung du vì miỏn nớ nh sau:

- ợết ẽ: 400 m²
- ợết vèn: 5000 m²

ợết thã c vì ợết vèn hion cã cĐa hế nỏo cởn thiỏu thỀ ợic bĩ ợỐp ợết lờm nghiop cho ợĐ sề lĩng trờn.

ợỏ nghỀ Nhĩ níc ợỏ lỒi cho xĩ 5% quũ ợết lờm nghiop ợỏ phỏc vồ cho cĩc nhu cđu cõng Ých cĐa ợỀa ph-Ủng (giềng nh ợết nờng nghiop ợĩ ợic quy ợỀnh ẽ ợĩuou 45 - Lụet ợết ợai).

6. Trờn cũ sề ợời tĩng rờng ợic giao, chĐ hế ợic quyỏn chĐ ợéng thùc hion cĩc hoÓt ợéng sỏn xuỀt lờm nghiop (trạng rờng, lĩm giũu rờng, chỦm sác, nuối đĩng, bộo vơ) theo phỦng ĩn quy hoÓch vì thùc hion ợỏng quy phỒm, quy trỀnh kũ thុet lờm sinh vồ quỏn lÝ, xỏy dũng rờng cĐa Nhĩ níc ợĩ ban hĩnh. Phđn lĩn cĩc chĐ hế cha nỒm ợic kũ thុet lờm sinh, nỏn trong quĩ trỀnh sỏn xuỀt cđn cã sù giỏp ợi, hĩng đỂn tẻn tỀnh cĐa cũ quan lờm nghiop ợỀa phỦng vồ giềng cờy, vồ cũ cỂu cờy trạng, ợac biỏt lĩ vồ kũ thុet lờm sinh.

7. Lũi Ých kinh tồ trùc tiỏp lĩ ợéng lúc thỏc ợẻy hế gia ợỀnh vì cĩ nhòn nhẹp ợết nhẹp rờng, nhẹp khoĩn bộo vơ rờng. VỀ vey chÝnh sĩch giao ợết, khoĩn rờng cĐa Nhĩ níc phội kÝch thÝch tềi ợa lĩi Ých kinh tồ cĐa hã ợỏ hã

gỒn bã vớ mỘnh Ớt, khu rỜng Ớc giao. TỈc giỘ Ờ xuỚt híng phỜn phỀi lầi Ých giOa Nhì níc vớ hế gia Ớnh vớ CỈ nhỜn cho CỈ trỜng thỈ, Ới tĩng, loOĩ rỜng nh sau:

a. RỜng tù nhỜn:

- Trờng híp giao khoỈn (01/CP)

* Nờu hế nhện tiền cỜng khoỈn thỀ mặi nỪm bỘ vớ Ớc hỜng 100.000 Ớ/ha vớ CỈ sỘn phỀm từa tha, khỜng Ớ hỜng sỘn phỀm khai thỈ chÝnh.

* Nờu dỜn khỜng nhện tiền thỀ Ớc hỜng 100% sỘn phỀm khai thỈ chÝnh vớ từa tha, sau khi Ớ lầm nghua vớ nẾp thuỏ, chí phÝ thiót kỏ, nghiỜm thu, quỘn lÝ vớ lầm giũ rỜng (nờu lầ rỜng lầ giũ).

* BỜn A CỪn cụ vớ thề gian nhện khoỘn Ớ tÝnh ra sề sỘn phỀm bỜn B Ớc hỜng trong tỜng chu kú khai thỈ.

ẽ vĩng sỜu, vĩng xa, vĩng nghiỜ chĐ hế Ớc nhện tiền cỜng khoỈn. Vĩng trung du, vĩng thỀp giao khoỈn theo hỀnh thực hỜng sỘn phỀm. RỜng Ớc đỜng, chĐ hế nhện tiền cỜng khoỈn.

- Trờng híp giao theo khỏ Ớc (02/CP): BỜn B Ớc hỜng sỘn phỀm khai thỈ chÝnh vớ từa tha sau khi Ớ lầm nghua vớ nẾp thuỏ vớ CỈ nghua vớ khỈc.

b. RỜng trạng:

- RỜng trạng vớ mỚc ỚÝch sỘn xuỚt:

* Trờng híp 1: Ngềi nhện Ớt tù bá vền hoặc vay vền Nhì níc (tÝn đỜng u Ới) thỀ Ớc hỜng 100% sỘn phỀm khai thỈ chÝnh vớ từa tha sau khi Ớ hoỈn trỘ cỘ vền vớ lầ.

* Trờng híp thỰ 2: Ngềi nhện rỜng Ớ trạng bỪng vền cĐa Nhì níc theo khỏ Ớc Ớc hỜng 50% sỘn phỀm phỀm khai thỈ chÝnh vớ 100% sỘn phỀm từa tha. BỜn A CỪn cụ vớ sề nỪm bỜn B nhện rỜng Ớ tÝnh sề sỘn phỀm Ớc hỜng trong chu kú khai thỈ.

* Trờng híp thỰ 3: CỈ hế nhện khoỈn bỘ vớ rỜng cho Nhì níc cỜng Ớc hỜng tầ lỜ sỘn phỀm nh trờng híp 2. Nờu khỜng hỜng sỘn phỀm thỀ Ớc nhện tiền cỜng khoỈn 100.000 Ớ/ha/nỪm vớ sỘn phỀm từa tha. Chu kú hai phỘi nẾp thuỏ sỜ đỜng Ớt 4% cho Nhì níc. Sề tiền nầ CỪn cụ vớ sề lĩng sỘn phỀm khai thỈ chÝnh mặi bỜn Ớc hỜng trong CỈ trờng híp trỜn Ớ tÝnh.

- RỜng trạng vớ mỚc ỚÝch phỜng hế: Hế nhện khoỈn bỘ vớ rỜng Ớc hỜng 100% sỘn phỀm khai thỈ chÝnh vớ từa tha theo quy trỀnh vớ quy phỜm rỜng phỜng hế. Sau khai thỈ phỘi trạng lOĩ rỜng ngỖ. Nờu khỜng hỜng sỘn phỀm thỀ Ớc nhện tiền cỜng khoỈn bỘ vớ 100.000 Ớ/ha vớ sỘn phỀm từa tha.

- RỜng trạng vớ mỚc ỚÝch Ớc đỜng, hế nhện khoỈn bỘ vớ Ớc hỜng tiền cỜng bỘ vớ 100.000 Ớ/ha/nỪm.

BỀnh luện:

TỈc giỘ phỜn chia tỀnh hỀnh giao Ớt Ớt, khoỈn rỜng theo 2 giai ỚOỈn:

- Giai ỚOỈn tríc thề kú Ới mứ.

- Giai ỚOỈn sau thề kú Ới mứ.

Sau khi nghiỜn cụ tỀnh hỀnh thùc tỖ giao Ớt khoỈn rỜng ẽ Thanh HoỈ, bỜn CỜnh nhỜng kỏt quỘ Ớ Ớt Ớ- Ớc, TỈc giỘ cỜng Ớ cỘp Ớn nhỜng tầi ẽ cỘ 2 phÝa: ỚĐa phỪng vớ Nhì níc. Tồ Ớ chừ ra nhỜng khã khỪn vớ hỜn chỏ cĐa chÝnh sỈch giao Ớt khoỈn rỜng cho hế gia Ớnh vớ CỈ nhỜn, vớ Ờ xuỚt 7 khuyỜn nghỀ.

Tầi liou tham khỘ chÝnh

1. Luệc bỘ vớ vớ phỈ trốĩn rỜng - 1991

2. Luệc Ớt Ới - 1993

3. NghỀ Ớnh 02/CP ngỖ 15/1/1994 cĐa ChÝnh phĐ ban hỈnh quy Ớnh vớ giao Ớt lỜm nghiỚp cho tầ chុc, hế gia Ớnh, CỈ nhỜn sỜ đỜng Ớnh lỜu đầ vớ mỚc ỚÝch lỜm nghiỚp.

5. NghỀ Ớnh sề 01/CP ngỖ 04/01/1995 cĐa ChÝnh phĐ ban hỈnh bỘn quy Ớnh vớ viỚc giao khoỈn Ớt sỜ đỜng vớ mỚc ỚÝch sỘn xuỚt nỜng nghiỚp, lỜm nghiỚp, nũi trạng thuỏ sỘn trong CỈ doanh nghiỚp Nhì níc.

6. Quyỏt Ớnh 327/CT ngỖ 15/9/1992 cĐa ChĐ tỀch HỚBT vớ mết sề chĐ trỪng chÝnh sỈch sỜ đỜng Ớt trờng Ới trắc, rỜng, bắ bại ven biỚn mậc níc.

7. Quyỏt Ớnh 556/TTg ngỖ 12/9/1995 cĐa ThĐ tĩng ChÝnh phĐ vớ Ớiờu chừnh bá sung Quyỏt Ớnh 327/CT ngỖ 15/9/1992.

8. Quyỏt Ớnh 202/TTg ngỖ 2/5/1994 cĐa ThĐ tĩng ChÝnh phĐ vớ viỚc khoỈn bỘ vớ rỜng, khoanh nũi, tầ sinh vớ trạng rỜng.

9. Quyỏt Ớnh 264/CT ngỖ 22/4/1992 cĐa ChĐ tỀch HỚBT vớ chÝnh sỈch khuyỜn khÝch Ớu t phỈ trốĩn rỜng.

10. ThỜng t híng đỀn thùc hion Ớnh mực suỚt vền Ớu t lỜm sinh sề 09/KH ngỖ 13/9/1994.

[Quay lỚi](#)